

DONNA
LEON
HETKEN HUUMAA

Suomentaneet Kaijamari Sivill ja Markku Päckilä

HELSINGISSÄ KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA

Englanninkielinen alkuteos:

Transient Desires

Copyright © 2021 by Donna Leon and Diogenes Verlag AG, Zurich

All rights reserved

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2023

Otteet Aiskhyloksen *Eumenideista* on suomentanut Kirsti Simonsuuri.

ISBN 978-951-1-40196-4

OTAVA
KIRJAPAINO

Keuruu 2023

Romily McAlpinelle

”He ovat vajonneet syvyyksiin:
uponneet pohjaan kuin kivi.”

GEORG FRIEDRICH HÄNDEL

Israel Egyptissä, toinen osa: 18

I

Brunetti nukkui pitkään. Yhdeksän aikoihin hän käänsi päätänsä ja raotti toista silmäänsä, totesi kellonajan ja sulki silmänsä. Hän makasi aikansa liikkumatta ja kun hän katsoi seuraavan kerran, kello oli puoli kymmenen. Hän ojensi vasemman kätensä toivoen löytävänsä Paolan vierestään, mutta tavoitti vain kauan sitten viilenneen painauman.

Hän kääntyi kyljelleen, sitten selälleen ja lepäsi hetken ennen kuin avasi silmänsä. Hän tutki kattoa, vilkaili oikeaan takanurkkaan ja näki läikän ikkunan yläpuolella. Vesi oli vuotanut siitä sisään muutama kuukausi sitten ja jättänyt jälkeensä ruskean läntin, joka näytti pieneltä mustekalalta. Mustekalan lailla läntti vaihtoi valon muuttuessa väriään, joskus muotoakin, mutta lonkeroita oli vain seitsemän.

Brunetti oli luvannut Paolalle, että kiipeäisi tikkaille ja maalaisi läikän piiloon, mutta hänellä oli aina kiire, tai sitten oli ilta eikä hän halunnut kiivetä tikkaille tai hänellä ei ollut kenkiä jalassa eikä tikkaille tehnyt mieli uskaltautua sukkasillaan. Tänä aamuna tahra ärsytti siinä määrin, että hän päätti pyytää luottoremonttimiestään maalaamaan läntin piiloon, jotta siitä päästäisiin vihdoinkin eroon.

Tietysti myös hänen poikansa voisi riistäytyä tietokoneeltaan tai pitkistä puhelinkeskusteluista tyttöystävän-
sä kanssa ja kiivetä tikkaille maalaamaan ja olla kerrankin vanhemmilleen avuksi. Brunetti tunnisti ajatuksensa kauraisiksi ja itsesäälön kyllästämiksi ja karkotti ne mielestään pohtiakseen edellisiltaisen päivällisen kulkua, muun muassa kolmea lasillista grappaa, jotka olivat mitä todennäköisimmin syynä hänen olotilaansa.

Jokavuotiseen tapaan hän oli syönyt illallista *liceon* aikaisten koulutovereiden kanssa Riva del Vinin alkupäässä sijaitsevassa ravintolassa, jonka suopea omistaja sijoitti heidät aina samaan nurkkaan Canal Grandelle antavan ikkunan ääreen.

Vuosien kuluessa porukka oli pienentynyt yli kolmestakymmenestä kymmeneen niistä tavallisista syistä: maantiede, työt ja sairaudet. Jotkut olivat kyllästyneet kaupunkielämän hankaluuteen ja muuttaneet pois, toiset olivat saaneet paremman työpaikan muualta Italiasta tai Euroopasta, ja kaksi oli kuollut.

Tänä vuonna Brunettin lisäksi paikalla oli ollut kolme muuta alkuperäistä illallisten järjestäjää. Ensimmäinen Luca Ippodrino, joka oli muuttanut isänsä *trattorian* maa-ilmankuuluksi ravintolaksi kolmella melko yksinkertaisella konstilla: hän tarjoili samaa ruokaa, jota hänen äitinsä oli tarjonnut Rialtolla veneiden lasteja purkaneille miehille kolmenkymmenen vuoden ajan, mutta nykyään se tarjoiltiin posliinilautasilta paljon pienempinä ja aistikkaasti koristeltuina annoksina lähes sietämättömään hintaan. Pöytävarausta ravintolaan piti odottaa monta kuukautta – varsinkin biennaalin ja elokuvafestivaalien aikaan.

Toinen järjestäjästä oli Franca Righi, Brunettin ensimmäinen tyttöystävä, joka oli lähtenyt Roomaan opiskelemaan fysiikkaa ja opetti nykyään vanhassa opinahjossaan. Hän oli autellut Brunettin läpi biologian ja fysiikan kurseista ja kertoi nykyään joka tapaamisella hilpeänä, että taas jokin heidän oppimistaan luonnonlaeista oli osoittautunut vääräksi ja se oli korvattu uudella.

Kolmas oli hiljattain eronnut Matteo Lunghi, gynekologi, jonka vaimo oli jättänyt paljon nuoremman miehen vuoksi ja jota ystävien oli täytynyt yrittää pitää hyvällä tuulella koko illallisen ajan.

Loput kuusi olivat menestyneet – tai tyytyneet osaansa – kukin tavallaan tai ainakin he käyttäytyivät sen oloisesti seurueessa, jossa kaikki olivat tunteneet toisensa lähes koko ikänsä. Brunetti uskoi, että kanssakäyminen oli niin helppoa paljolti siksi, että heillä oli sama historiallinen ja kulttuurinen viitekehys ja koko sukupolvea yhdistävät alitajuiset ja kyseenalaistamattomat eettiset arvot.

Ennen kuin Brunetti antautui pohtimaan niitä yksityiskohtaisemmin, hän potki peiton syrjään ja meni kylpyhuoneeseen ja suihkuun.

Kuuma vesi virkisti, samoin suihkussa vietetty aika – lapset eivät olleet paikalla huomauttelemassa veden tuhlauksesta. Brunetti palasi makuuhuoneeseen, ripusti pyyhkeen tuolin selkänojalle ja alkoi pukeutua. Hän otti esiin viime talvesta asti kaapissa odottaneet puvunhousut, jotka olivat tummanharmaata kašmiria ja villaa. Hän oli saanut puvun pilkkahintaan, kun Campo San Lucalla toiminut miestenvaateliike oli lopettanut toimintansa kaksi vuotta sitten. Outoa, hän ajatteli napittaessaan housuja: ne olivat

istuneet paremmin silloin, kun hän osti puvun. Ne tuntuivat kutistuneen kuivapesussa, mutta ehkä ne vähän venyivät päivän mittaan hänen yllään.

Hän istahti tuolille, veti jalkaan parin tummia sukkia ja mustat kengät, jotka hän oli ostanut vuosia sitten Milanosta. Ne olivat muotoutuneet jalkojen mittojen mukaisesti ajan kanssa, ja niiden pukeminen tuotti poikkeuksetta mielihyvän väristyksiä.

Hän harkitsi pukevansa liivin takin alle, mutta päätti ettei se ollut tarpeen muistaessaan, miten lämmintä edellispäivänä oli ollut – myöhäissyksyn kauniiseen säähän voisi luottaa vielä yhden päivän. Keittiössä hän vilkaisi, oliko Paola jättänyt pöydälle viestiä, mutta mitään ei näkynyt. Oli maanantai, joten Paola tulisi kotiin vasta myöhään iltapäivällä, koska päivysti työhuoneessaan yliopistolla mukamas ohjaamassa tohtoriopiskelijoidensa väitöstutkimusta. Paolalle sopi hyvin, että opiskelijat eivät tulleet hänen puheilleen usein, sillä hän istui mielellään rauhassa työhuoneessaan ja joko suunnitteli tulevia tunteja tai luki. Akateemista elämää, Brunetti mietti.

Hän lähti kohti Questuraa, mutta poikkesi saman tien Rizzardinille kahville ja briossille ja tilasi sitten vielä toisenkin kahvin ja lasillisen kivennäisvettä. Kofeiinin ja sokerin vahvistamana hän uskaltautui kohti Rialtoa ja ponnistusta, jota kaupungin keskustan läpi kulkeminen puoli yhdeltätoista aamulla merkitsi, kun torilla ruokaostoksilla käynyt väki alkoi vaihtua päivän ensimmäistä *ombraa* tai proseccoa etsiviin turisteihin, jotka halusivat päättäväisesti kokea sen, mitä heille oli kuvattu aidoksi venetsialaiseksi elämäksi.

Kaksikymmentä minuuttia myöhemmin Brunetti kääntyi Questuraan johtavalle *rivalle* ja vilkaisi kanavan yli San Lorenzon kirkon puhdistettua ja restauroitua julksivua. Rakennus ei tosin toiminut enää kirkkona vaan jonkinlaisena galleriana, joka kuuleman mukaan tuki merten suojelua. Restauroinnin aloittamisesta ilmoittanut vuosikymmeniä vanha kyltti oli viety pois, samoin puinen asumus, jonka naapuruston väki oli rakentanut kulkukissoille ja joka oli ollut paikallaan niin kauan kuin Brunetti muisti.

Saapuessaan Questuraan hän näki portaikon juurella aulan perällä esimiehensä, apulaispoliisipäällikkö Giuseppe Pattan. Vaistomaisesti hän kaivoi takintaskusta *telefoninon-sa* ja kohotti sen korvalleen pää painuksissa nyökäten samalla konstaapelille, joka avasi hänelle lasioven. Hän ei kuitenkaan astunut sisään vaan pysähtyi ja tökki puhelimensa näyttöä vihaisesti, kääntyi sitten konstaapelin puoleen ja sanoi avoimen ärtyneesti: "Graziano, onko täällä alhaalla kenttää?"

Ovella päivystävä konstaapeli tiesi, että Brunetti tuli töihin kaksi tuntia myöhässä ja että apulaispoliisipäällikkö ei katsonut commissariota muutenkaan hyvällä, joten hän sanoi: "Yhteydet ovat päätäneet koko aamun, signore. Oliko kuuluvuus ulkona yhtään parempi?" Hän nyökkäsi Questuran edustan suuntaan.

Brunetti pudisti päätään ja sanoi: "Ei sen parempi kuin täälläkään. Raivostuttaa, kun..." Hän katkaisi lauseen nähdessään esimiehensä lähestyvän. "Hyvää huomenta, apulaispoliisipäällikkö", hän sanoi ja lisäsi avuliaasti: "Turha yrittää ulkonakaan, dottore. Tämä on toivotonta. Mikään ei toimi."

Sen sanottuaan Brunetti pudotti puhelimen taskuunsa ja viittasi ilman näkyvää syytä portaiden suuntaan. ”Menen kokeilemaan uudestaan pöytäpuhelimella, jos se toimisi.”

Patta kysyi hämmentyneenä: ”Mikä on vialla, Brunetti?” Kysymyksen nuotti toi Brunettin mieleen sävyn, jota hän itse oli käyttänyt, kun lapset olivat kouluikäisinä väittäneet, ettei heillä ollut läksyjä.

Brunetti otti puhelimensa uudestaan esiin ja näytti sitä esimiehelleen kuin syyttäjä, joka esittelee lehdistön valokuvaajille veristä veistä muovisessa suojaupussissa. ”Täällä ei ole kenttää.”

Silmäkulmastaan hän näki Grazianon nyökkäävän painokkaasti aivan kuin tämä olisi nähnyt omin silmin, että Brunettin soittoryitykset eivät olleet onnistuneet.

Patta kääntyi konstaapelin puoleen ja kysyi: ”Missä Foa on?”

”Hänen pitäisi olla täällä kolmessa minuutissa, apulaispoliisipäällikkö”, Graziano vakuutti ja katsoi kelloaan. Jotenkin hän onnistui näyttämään pidemmältä puhuessaan esimiehelleen. Kuin apulaispoliisipäällikön tahdon kutsu- mana poliisivene kääntyi kanavalle ja ohitti nopeasti kirkon, alitti sillan ja pysähtyi laiturin viereen vähän matkan päässä siitä, missä he seisoivat.

Patta käänsi sanaa sanomatta selkensä Brunetille ja Grazianolle ja lähti kohti venettä, jonka moottorin murina oli hiljennyt kehräykseksi. Foa heitti köyden lähimmän paalun ympäri ja hyppäsi kiveykselle, teki kunniaa apulaispoliisipäällikölle, astui taaksepäin ja ojensi kätensä kuin yrittäisi hätistää häiritsevän toimittajajoukon heidän väliltään. Patta tulkitsi minkä tahansa itsestään metrin säteellä

tehdyn liikkeen aikomukseksi auttaa ja otti Foan kyynärvarresta tukea astuessaan veneeseen.

Foa hymyili kollegoilleen, kiepautti köyden irti, hyppäsi partaan yli veneeseen ja asettui ruorin taakse. Moottori jyrähti, ja Foa pyöräytti tiukan U-käännöksen ja suuntasi takaisin sinne, mistä oli tullut.

2

Brunetti jatkoi matkaa ylös toimistoonsa mielessään apulais-poliisipäällikölle sepitetty tarina puhelinongelmista. Questuran niin sanottu infrastruktuuri oli suoraan sanottuna surkea, ja siksi satuilu oli täysin uskottavaa. Talvisaikaan talon ailahtelevainen lämmitysjärjestelmä siirteli heikkoja lämmönhenkäyksiään omapäisesti puolelta toiselle. Vain muutama harva työhuone oli varustettu ilmastoinnilla. Sähköt pelasivat kohtalaisesti, vaikka sattumanvaraiset virtapiikit olivatkin käräyttäneet muutaman tietokoneen ja yhden tulostimen. Questuran henkilökunta oli nykyään niin karais-tunutta, että satunnaisesti räjähtelevät hehkulamput eivät hetkauttaneet heitä sen enempää kuin Redentoren ilotulituksen alkutahdit. Talon putket eivät pahemmin oikutelleet, katto vuoti vain kahdesta kohdasta, ja suurimman osan ikkunoista sai kiinni, joskaan aivan kaikki eivät auenneet.

Noustessaan portaita Brunetti mietti muistuttavansa rakennusta monella tavalla – vähän kankeutta siellä, pientä vikaa täällä – mutta ei lopulta keksinyt suoria rinnastuksia. Ajatus sai hänet silti irrottamaan kätensä kaiteesta ja suoristamaan ryhtiään.

Toimistossaan hän heitti Campo Santa Marinalta ostamansa sanomalehden pöydälle. Huoneessa oli epämiellyt-

tävän lämmintä, joten hän meni avaamaan ikkunan. Oli pakko myöntää, että näköala oli parantunut kirkon ehos-
tamisen ja kissojen asumuksen purkamisen myötä. Kissoja
oli kuitenkin ikävä.

Hän otti puhelimen taskustaan ja valitsi Paolan nume-
ron. Puhelin hälytti pari kertaa ennen kuin Paola vastasi.
”Si?” hän sanoi. Ei muuta.

”Ah”, Brunetti vastasi laskien ääntään matalammak-
si. ”Rakkauden ääni vastaa ja sydämeni avautuu tulvillaan
iloa, joka...”

”Mitä asiaa, Guido?” Sitten, ennen kuin Brunetti ehti
reagoida Paolan äänen ilmiselvään viileyteen, Paola jatkoi:
”Minulla on tässä opiskelija puheillani.”

Brunetti oli ollut aikeissa kysyä, mitä Paola oli suunnitel-
lut illalliseksi, mutta sanoi sen sijaan: ”Halusin vain julistaa
suurta rakkauttani, armaani.”

”Kiitos kovasti”, Paola sanoi ja katkaisi puhelun vaivau-
tumatta odottamaan, intoutuisiko Brunetti jatkamaan ro-
manttisia eleitään.

Brunetti vilkaisi lehteä ja päätti syventyä mielummin
siihen kuin pöydällään odottaviin raportteihin. Lehdes-
tä voisi saada selville, mitä tapahtui maailmassa, joka al-
koi Ponte della Libertà tuolla puolen. Hän soimasi lap-
siaan usein siitä, kuinka vähän heitä kiinnostivat kotimaan
ja koko maailman ajankohtaiset asiat. Miten heistä voisi
tulla täysivaltaisia kansalaisia, jos he eivät tienneet mitään
kotimaansa johtajista, laeista ja liittoutumista, jotka sito-
ivat heidät Eurooppaan ja laajemminkin?

Jo ennen *Gazzettinon* avaamista hän luonnosteli mieles-
sään isänmaallisuutta ylistävän puheen, josta Cicerokin oli-

si ollut ylpeä. *Narratio* oli helppo: lapset olivat tietämättömiä kotimaansa poliittisesta nykytilasta. *Refutatio* oli lastenleikkiä: hän selätti vaivatta kaikki väitteet siitä, että Italia oli pelkkä pelinappula Ranskan ja Saksan geopolittisessä pelissä. *Peroratio*, jossa hän velvoitti lapsensa ottamaan täyden vastuun kansalaisuudestaan, piirtyi mieleen selkeänä ja puheen loppu oli jo käsillä, kun silmiin sattui päivän otsikko: ”*Morta la moglie strangolata: Una settimana di agonia.*” Nuori nainen, jota heroiiniriippuvainen aviomies oli kuristanut, oli siis kuollut, mutta vasta viikon tuskien jälkeen, raukka parka. Häneltä jäi yksi lapsi. Kuten näissä jutuissa usein, vanhemmat olivat olleet eroamassa. Niinpä niin.

Sitten hän huomasi lyhyen artikkelin kahdesta nuoresta amerikkalaisnaisesta, jotka oli löydetty sunnuntaiaamun pikkutunneilla laiturilta Ospedale Civilen ensiavun sisäänkäynnin luota. Jutussa kerrottiin naisten nimet. Toisen käsi oli murtunut.

Hänen katseensa eteni vääjäämättä seuraavaan artikkeliin: se kertoi käynnissä olevista etsinnöistä Bassanon lähellä sijaitsevalla hylätyllä sikatilalla, josta oli löydetty tilan edellisen, vastikään luonnollisista syistä kuolleen omistajan kahden vaimon jäännökset. Nyt oli löydetty jäänteitä vielä kolmannestakin naisesta, joka oli naapurien mukaan asunut tilalla ja yhtäkkiä kadonnut.

Sana ”jäännökset” ajoi Brunettin jaloilleen ja portaisiin. Ulkona *rivalla* hän kääntyi oikealle vain jalkojensa ohjaamana ja meni alas baariin piittaamatta muusta kuin pakottavasta tarpeesta saada muuta ajateltavaa kuin sanan nostattama tunne.

Astuessaan sisään Brunetti näki että Bamba Diome, senegalilainen baarimikko, oli aloittanut vuoronsa ja seiso tiskin takana työnantajansa sijaan. Brunetti nyökkäsi tervehdykseksi, mutta ei saanut sanaa suustaan. Hän vilkaisu vasemmalle ja huomasi, että kaikki kolme loosia olivat täynnä. Parempi niin, hän totesi itsekseen, hän oli tullut vain tankkaamaan. Brunetti katsoi lasivetriiniin, joka oli täynnä *tramezzinoja*: ne olivat Sergion tekemiä. Hän leikkasi ne yhä kolmioiksi siinä missä Bamba suosi neliöitä. Ehkä kananmunaa ja tomaattia? Bamba tuli ja pyyhkäisi tiskiä Brunettin edessä rivakasti.

”Saako olla vettä, dottore?”

Brunetti nyökkäsi. ”Ja yksi tomaatti-muna.” Hän näki tiskillä *Gazzettinon* ja sysäsi sen kauemmas. Nähdessään Brunettin tyrkkäävän lehteä Bamba sanoi: ”Kamalaa, eikö olekin, dottore?” Hän laski pöydälle lasin vettä ja *tramezzinon*.

”On. Kamalaa”, Brunetti sanoi vaikka ei edes tiennyt, minkä jutun baarimikko oli lukenut. Bamba käänsi katseensa looseihin, huomasi kohotetun käden ja lähti tiskin takaa vastaamaan kutsuun.

Brunetti otti tomaatti-munavoileivän käteensä, haukkasi ja laski leivän takaisin lautaselle. Hän joi vetensä. Hän tajusi, että jos söisi tällaisen lounaan joka päivä, hän alkaisi luultavasti harkita itsemurhaa. Tämä todella oli polttoainetta, ei ruokaa: *tramezzinot* olivat hyviä, mutta se ei muuttanut sitä, että ne olivat *tramezzinoja*, eivät lounasta. Mitä siitä seuraakaan, jos pelkkää voileipää alkaa pitää pikku hiljaa lounaana?

Vaikka Brunettilla olikin loppututkiminto oikeustieteestä, hän oli aina lukenut historiaa, ja moderniin historiaan tu-

tustuessaan hän oli huomannut, että diktatuurit alkoivat usein pienistä asioista: ensin rajoitettiin sitä, kuka sai tehdä mitään työtä, kuka sai naida kenet, asua täällä tai tuolla. Pikkuasiat kasvoivat hiljalleen isommiksi, ja pian jotkut eivät saaneet tehdä töitä lainkaan tai mennä naimisiin tai – lopulta – edes elää. Sitten hän pudisti päätään ja katkaisi ajatuksenjuoksunsa tietoisesti: tietä helvettiin ei sentään ollut kivetty *tramezzinoilla*.

Hän meni kassakoneen eteen. Bamba tuli takaisin, löi tilauksen kassaan ja ojensi Brunettille kuitin. Lasku oli kolme euroa viisikymmentä senttiä. Brunetti antoi Bamballe viiden euron setelin ja kääntyi ennen kuin baarimikko ehti tarjota vaihtorahaa.

Matkalla takaisin Questuraan Brunetti odotti jostain sisimmästään ensimmäisiä heikkoja merkkejä elinvoiman elpymisestä.

Ulkona aurinko oli himmennetty ja laskenut vasemmalle talojen taakse. Sää oli tullut järkiinsä, Brunetti pohti, ja pian olisi *risotto di zuccan* aika. Lehdet alkaisivat vaihtaa väriä – jo muutaman viikon päästä Brunetti ja Paola voisivat kävellä I Giardiniin katsomaan puiden jokavuotista näytöstä. Heillä oli ollut tapana mennä istumaan Parco Savorganin puiden alle, mutta kolme Brunettin lempipuista oli kaatunut hiljattain myrskyissä, ja vanhojen ystävien menetys oli tehnyt puistovierailuista lopun, vaikka hän joutuikin samalla luopumaan Dal Masin leivoksista. Jäljellä oli onneksi värinäytös Giardini Realissa: puutarha oli vasta kunnostettu ja lisähoukuttimena oli loistava kahvila, jossa henkilökunta ei häirinnyt lukemiseen keskittyneitä asiakkaita.

Tramezzinon mahdollinen kätkeyty energia ei tuntunut missään eikä palauttanut Brunettin voimia tarpeeksi hälventääkseen yleistä epämukavuuden tunnetta.

Hän pysähtyi portaiden alapäähän vasemman seinän korkkitaulun eteen. Sisäministeriötä huolestutti, että virka-autoja käytettiin liikaa työhön liittymättömissä yhteyksissä, hän luki.

”Järkyttävää”, Brunetti mutisi itsekseen yrittäen parhaansa mukaan kuulostaa pöyristyneeltä. ”Varsinkin täällä.”

Hän jäi miettimään edellisillan illallisten kummallista ilottomuutta. Hän oli jutellut kahdelle vanhalle ystäväelleen, jotka olivat eläköityneet aikaisin eivätkä tuntuneet osaavan enää puhua muusta kuin lastenlastensa suloisista puuhista.

Käytävässä ei kulkenut ketään, portaikko oli tyhjä, Brunetti kuuli puhelimen soivan jossain kaukana, sitten sekin hiljeni. Hän jatkoi matkaa ilmoitustaululta ja kääntyi toruen itseään laiskuudesta ja velvollisuuksien ja vastuun laiminlyömisestä. Hän otti puhelimensa ja soitti signorina Elettralle vaikka seisoj vain muutaman metrin päässä tämän toimistosta. Brunetti ilmoitti, että oli juuri puhunut puhelimesta erälle tietolähteelle, jota hänen oli lähdettävä tapaamaan viipymättä.

Kun hän soitti tietolähteelle ja vielä toisellekin, joka oli ollut aiemmin hyödyllinen, kummallakin oli onneksi aikaa tapaamiseen. Vaikka molemmat miehet asuivat Venetsiassa, he eivät koskaan suostuneet tapaamaan kaupungissa, koska pelkäsivät seurauksia, jos heidät nähtäisiin tunnetun poliisin seurassa. Brunettin oli siis tavattava toinen miehistä Margherassa ja toinen Moglianossa.

Tapaamiset eivät menneet erityisen hyvin. Maksusta sopiminen oli molempien kanssa kiusallista: toisella ei ollut mitään uutta kerrottavaa, mutta hän halusi silti päästä kuukausipalkalle. Brunetti kieltäytyi ykskantaan ja ihmetteli, pyytäisikö mies seuraavaksi joulubonuksia.

Toinen oli murtovaras, joka oli hylännyt kutsumuksensa – mutta ei kontaktejaan – saatuaan ensimmäisen lapsensa ja ryhtynyt kuljettamaan maitotuotteita ruokakauppoihin. Hän tapasi Brunettin toimitusten välissä ja kertoi, kuka välitti eteenpäin työntekijöiden venetolaiselta tehtaalta tassaista virtana varastamia silmälaseja. Brunetti selitti, että koska hän ei itse hyötynyt tiedosta käytännössä mitenkään, vaan välittäisi sen kollegalle Bellunon Questurassa, viisikymmentä euroa olisi käypä maksu. Mies kohautti hartaitaan, hymyili ja myöntyi, joten Brunetti ojensi hänelle vielä kymppin lisää, mikä levensi hymyä entisestään. Hän kiitti Brunettia ja kipusi takaisin valkoiseen kuljetusautoonsa. Se siitä.

Brunetti vietti illan perheensä seurassa, söi illallista heidän kanssaan ja kiinnitti huomiota siihen, mitä he sanoivat ja söivät. Illallisen jälkeen hän otti pienen lasin grappaa parvekkeelle ja siemaili sitä samalla kun katseli San Marcon kellotornia. Kymmeneltä soiva kirkonkello kertoi, että oli aika viedä lasi sisään ja harkita nukkumaanmenoa.

Vaikka hän ei ollut tehnyt koko päivänä oikeastaan mitään, hän oli väsynyt eikä yllätyksekseen ollut edelleenkään päässyt eroon surumielisyydestä, jonka entisten luokkakavereiden seurassa vietetty ilta oli jättänyt jälkeensä. Hän kulki käytävää ja pysähtyi Paolan työhuoneen ovelle. Lukemiseen keskittynyt Paola ei ollut kuullut Brunettin tu-

levan, mutta pitkäaikaisen rakkauden tutka havahdutti hänet kohottamaan katseensa ja jopa hymyilemään pienen tuumaustauon jälkeen. Hymy lämmitti Brunettin sielua, ja hän sanoi: ”Menen nukkumaan.”

Paola sulki kirjansa ja nousi. ”Hyvä ajatus”, hän sanoi ja hymyili uudestaan.

3

Seuraavana aamuna Brunetti saapui Questuraan vielä myöhemmin, paineli suoraan signorina Elettran toimistoon ja näki neidin istumassa jonkin matkan päässä työpöydästään tuoli vinosti taaksepäin työnnettynä, tietokone pimeänä ja hylättyinä. Signorina kohotti katseensa, kun Brunetti astui sisään. Brunetti huomasi, että neidillä oli kädessään papereita.

”Häiritseenkö, signorina?”

Signorina Elettra hymyili. ”Ette tietenkään, commissario. Lueskelen tässä jotain, mikä saattaa kiinnostaa teitäkin.” Hän kohotti kädessään pitelimiään papereita. ”Kyse on niistä nuorista naisista *lagunalla*”, hän sanoi. Brunetti nyökkäsi merkiksi, että tiesi tapauksesta mutta ei maininnut, että hänen lähteensä oli *Il Gazzettino*.

”Luin juuri Claudian raportin. Hän päivysti sinä yönä ja kävi paikan päällä.” Signorina Elettra tarjosi papereita Brunettille. ”Haluatteko vilkaista?” Signorinan äänensävyistä kävi selväksi, että kyseessä oli ehdotus, ei kysymys.

Brunetti otti paperit, jotka signorina sujautti pahvikansioon, kiitti ja meni yläkertaan omaan huoneeseensa lukemaan niitä.

Vähän kolmen jälkeen sunnuntaiaamuna Ospedale

Civilen vartija oli käväissyt tupakalla sairaalan takana ja löytänyt kaksi nuorta naista, molemmat loukkaantuneina ja tajuttomina puulaiturilla, jota ambulanssiveneet käyttivät. Hän oli syöksynyt takaisin sisälle ja kiirehtinyt Pronto Soccorsoon ilmoittamaan, että tarvitaan kahdet parit. Loukkaantuneet naiset oli viety heti ensiapuun.

Brunetti keskeytti lukemisen katsoakseen osastolla otettuja kuvia ja järkyttyi näkemästään. Toinen naisista näytti pahasti hakatulta. Nenä oli painunut vasten oikeaa poskea ja vasemman silmän yllä oli pitkä verinen haava. Vasen puoli kasvoista oli turvoksissa.

Toisestakin uhrista oli kuva. Hänen kasvoissaan ei ollut merkkejä väkivallasta: raportin mukaan kummankaan käsissä ei ollut jälkiä, jotka olisivat viitanneet vastusteluun, mutta toisen käsivarsi oli murtunut kahdesta kohdasta.

Molemmilla oli yllään märät farkut ja villapaita, eli kumpikin oli mahdollisesti ollut veden varassa. Toisen vasen tennari oli kateissa eikä kummaltakaan ollut löytynyt minkäänlaista henkilöllisyystodistusta.

Mukaan liitettyjen potilaskertomusten mukaan molemmille oli tehty täysi tutkimus muiden vammojen varalta. Kumpikin oli ollut tajuttomana koko tutkimuksen ajan. Kummastakaan ei löytynyt viitteitä äskettäisestä seksuaalisesta kanssakäymisestä.

Nenäänsä murtuman saanut nuori nainen oli aivokuvauksen jälkeen siirretty nopeasti Mestreen odottamaan hätäleikkausta. Tässä vaiheessa asiasta oli ilmoitettu poliisille. Yövuorossa ollut konstaapeli oli soittanut ja herättänyt commissario Claudia Griffonin. Griffoni oli pyytänyt poliisivienettä viemään hänet sairaalaan.

Griffonin raportin mukaan hän oli saapueksaan löytänyt käsivartensa loukanneen nuoren naisen ambulanssipaareilta käytävästä itkuisena ja anomassa englanniksi jotakin kipuihinsa. Griffoni rynnisti hoitajien tiskille, missä hän näytti poliisikorttinsa ja vaati saada puhua päivystävälle lääkärille. Kun Griffoni oli vaihtanut lääkärin kanssa muutaman sanan, asiat alkoivat sujua paremmin. Nuori nainen vietiin pikaisesti hoituhuoneeseen, missä hänet lääkittiin, hänen kätensä luut asetettiin paikoilleen ja käsi kipsattiin.

Naiselle järjestettiin huone, ja käytävässä odottanut Griffoni otti asiakseen työntää naisen sinne pyörätuolissa. Sairaanhoidaja auttoi naisen sänkyyn. Griffoni istui tuolisessa sängyn jalkopäässä ja vakuutti nuorelle naiselle, että jäisi hänen seurakseen. Griffoni odotti, että nainen nukahtaisi, ja niin kävikin melkein heti. Kuudelta aamulla käytävän päähän saapuvat kärryt havahduttivat naisen, joka katseli tokkuraisena ympärilleen.

Griffoni kysyi nuoren naisen ja tämän seuralaisen nimiä. JoJo Peterson, nainen kertoi Griffonille, ja ystävä oli Lucy Watson. Sitten JoJo hermostui ja alkoi kysellä, missä Lucy oli ja mitä oli tapahtunut. Griffoni kertoi leikkauksesta ja valehteli parhaansa mukaan, että kaikki menisi hyvin. Pian sen kuultuaan tyttö kertoi Griffonille, että Lucyn vanhemmat työskentelivät Yhdysvaltojen suurlähetystössä Roomassa. Amerikasta lomalle tulleet JoJo ja Lucy tunsivat toisensa opiskeluvuosilta. Sitten hän nukahti uudelleen, eikä edes aamiaisajan myrskyisä meteli herättänyt häntä.

Griffoni kirjoitti, että Lucy Watsonin vanhempiin oli otettu yhteyttä lähetystön kautta, missä isä työskenteli henkilöstöosastolla ja äiti kääntäjänä.

Brunettin lankapuhelin soi. Hän tunnisti Griffonin numeron.

”Niin?” hän kysyi.

”Tulisitko yläkertaan?”

”Kolme minuuttia”, Brunetti sanoi ja laski luurin.

Yläkerrassa Griffoni odotteli Brunettia käytävässä. Syytä ei ollut halu nähdä Brunetti mahdollisimman pian, vaan hänen työhuoneensa koko – tai oikeastaan huoneen pienuus. Jos Griffoni sijoitti tuolinsa aivan oviaukon eteen, hän pystyi istumaan pöytänsä ääressä selin oveen, niin että vieraan tuolille jäi pöydän ja takaseinän väliin vähän yli metri tilaa.

”Kerro kaikki”, Brunetti sanoi tervehdykseksi ohittaessaan Griffonin ja astuessaan peremmälle.

Griffoni osoitti tietokoneensa pimeää näyttöä ja sanoi: ”Sairaalalla on kamerat joka sisäänkäynnillä, myös sillä ambulanssilaiturilla, jolle naiset jätettiin.” Griffoni napsautti näytön päälle ja käänsi sen kohti Brunettia, joka häkeltyi ensin näkemästään koko näytön täyttävästä kuvasta.

Hän laski kyynärpänsä pöydälle, laski leuan käden varaan ja tutki kuvaa. Hän näki ohuiden ja pitkien suorakaiteiden muodostaman vaakatasoisen kuvion ja muuten pelkkää mustaa. Griffoni napautti näppäintä ja hetkessä kuva kirkastui kuin valonheittimen valaisemana niin, että suorakaiteista muodostui puinen laiturin ja taka-alan mustuus osoittautui vedeksi.

”Tämäkö se on?” Brunetti kysyi.

Griffoni nyökkäsi ja sanoi: ”Tiedosto tuli puoli tuntia sitten. Olen katsonut sen vasta kerran.”

Video oli omituisen hiljainen: *lagunalla* ei ollut koskaan hiljaista, sillä laineet löivät laitureihin lakkaamatta, olipa